

Tivolska 48, 1000 Ljubljana, Tel: +386 (0)8 20 59 630, Mob: +386 (0)31 318 701

E-mail: odvetnica@cukrov.eu, tajnistvo@cukrov.eu

Republika Slovenija
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dunajska cesta 22
1000 Ljubljana

Ljubljana, 26.07.2023

Zadeva: Zahteva za obnovo postopka po uradni dolžnosti, ki je bil končan z odločbo Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije št. 341-106/2022/4 z dne 23.09.2022 s katero je bil dovoljen odlov nutrij (*Myocastor coypus* Molina.) na lovnih in nelovnih površinah v Krajinskem parku Ljubljansko barje

Spoštovani,

Pišemo vam po pooblastilu naše stranke Alpe Adria Green, mednarodnega društva za varstvo okolja in narave, Cesta Franceta Prešerna 26, 4270 Jesenice, in sicer v zvezi z odločbo št. št. 341-106/2022/4 z dne 23.09.2022 (v nadaljevanju: Odločba) s katero ste **Lovski družini Brezovica, Podplešivica 2, 1357 Notranje Gorice, Lovski družini**

Vrhnika, Jamnik 3, 1360 Vrhnika, **Lovski družini Borovnica**, Miklavičeva cesta 2a, 1353 Borovnica, **Lovski družini Rakitna**, Gorenja Brezovica 30, 1352 Preserje, **Lovski družini Tomišelj**, Tomišelj 1, 1292 Ig, **Lovski družini Ig**, Banija 4, 1292 Ig in **Lovski družini Škofljica**, Šmarska cesta 3, 1291 Škofljica dovolili odlov nutrij (*Myocastor coypus* Molina.) na lovnih in nelovnih površinah v Krajinskem parku Ljubljansko barje, s katerimi upravlja Javni zavod Krajinski park Ljubljansko barje.

S predmetnim dopisom želimo izraziti naše pomisleke in zahteve glede omenjene odločbe ter predlagati njeno spremembo zaradi več pomembnih razlogov.

Alpe Adria Green je asociacija nevladnih organizacij, društev, zelene industrije, posameznikov in podjetnikov, ki imajo skupne okoljevarstvene interese, ki deluje v vseh državah bivše Jugoslavije in Italiji, kjer ima svoje podružnice, **v Sloveniji pa deluje kot nevladna organizacija v javnem interesu na področju narave in na področju okolja.**

Zakon o ohranjanju narave (v nadaljevanju: ZON) v 137. členu določa, da ima nevladna organizacija, ki pridobi status nevladne organizacije v javnem interesu na področju ohranjanja narave v skladu z zakonom, ki ureja status nevladne organizacije v javnem interesu, **pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih.**

Skladno s sodno prakso Upravnega sodišča se 137. člen ZON tolmači v smislu, da društvu, ki pridobi ta status, pripada položaj stranskega udeleženca v upravnem postopku.

Navedeno je tudi jasno razvidno iz sodbe Upravnega sodišča opr. št. I U 1635/2015 z dne 08.09.2016, kjer je sodišče zapisalo: *»Tožnik utemeljeno opozarja na določbo tretjega odstavka 137. člena ZON, po katerem ima društvo, ki pridobi status društva, ki deluje v javnem interesu, pravico zastopati interese ohranjanja narave v vseh upravnih in sodnih postopkih.«*

S sodelovanjem v postopkih na podlagi 137. člena ZON želi naša stranka prispevati h kvaliteti in pravilnosti sprejetih odločitev, pomembnih za ohranjanje naravnega ravnovesja in varstva živali.

Skladno z 43. členom Zakona o splošnem upravnem postopku (v nadaljevanju: ZUP) ima pravico udeleževati se postopka tudi oseba, ki izkaže pravni interes. Pravni interes izkaže oseba, ki zatrjuje, da vstopa v postopek, zaradi varstva svojih pravnih koristi (stranski udeleženec). Pravna korist je neposredna, na zakon ali drug predpis oprta osebna korist.

Nadalje pa je v deveti točki 260. člena ZUP določeno, da se postopek, ki je končan z odločbo, zoper katero v upravnem postopku ni rednega pravnega sredstva (odločba, dokončna v upravnem postopku) obnovi, če osebi, ki bi morala biti udeležena v postopku kot stranka ali stranski udeleženec, pa ne gre za primer iz drugega odstavka 229. člena, ni bila dana možnost udeležbe v postopku.

Skladno z prvim odstavkom 224. člena ZUP je odločba, ki se ne more več izpodbijati s pritožbo, dokončna.

Kot izhaja iz pouka o pravnem sredstvu zoper predmetno Odločbo ni pritožbe. Posledično je ta skladno z prvim odstavkom 224. člena ZUP dokončna in je mogoča obnova postopka.

Nadalje pojasnujemo, da je rok iz 5. točke 263. člena ZUP, ki določa, da lahko stranka predlaga obnovo postopka samo v enem mesecu v primeru iz 9. točke 260. člena (če osebi, ki bi morala biti udeležena v postopku kot stranka ali stranski udeleženec, pa ne gre za primer iz drugega odstavka 229. člena, ni bila dana možnost udeležbe v postopku)– od dneva ko je izvedela, da je bila odločba izdana, že potekel.

Vendar pa lahko na podlagi prvega odstavka 261. člena ZUP obnovo upravnega postopka poleg stranke predlaga tudi organ, ki je izdal odločbo, na katero se

obnovitveni razlog nanaša oziroma lahko začne obnovo postopka po uradni dolžnosti.

Člen 260 ZUP navaja naslednje primere v katerih je mogoče postopek obnoviti, in sicer:

1. če se zve za nova dejstva ali se najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, ki bi bili mogli sami zase ali v zvezi z že izvedenimi in uporabljenimi dokazi pripeljati do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva oziroma dokazi navedeni ali uporabljeni v prejšnjem postopku;
2. če je bila odločba izdana na podlagi ponarejene listine ali krive izpovedbe priče ali izvedenca ali kot posledica kakšnega dejanja, ki je kaznivo po kazenskem zakonu;
3. če temelji odločba na sodbi, pa je sodba pravnomočno spremenjena, razveljavljena ali odpravljena;
4. če se odločba organa, ki je vodil postopek, opira na kakšno predhodno vprašanje, pa je pristojni organ pozneje to vprašanje v bistvenih točkah drugače rešil;
5. če je bila izdana za stranko ugodna odločba na podlagi njenih neresničnih navedb;
6. če je pri izdaji odločbe sodelovala uradna oseba, ki bi morala biti po zakonu izločena;
7. če je izdala odločbo uradna oseba pristojnega organa, ki je ni imela pravice izdati;
8. če kolegijski organ, ki je izdal odločbo, ni odločal v sestavi kot je predpisana z veljavnimi predpisi, ali če za odločbo ni glasovala predpisana večina;
9. če osebi, ki bi morala biti udeležena v postopku kot stranka ali stranski udeleženec, pa ne gre za primer iz drugega odstavka 229. člena, ni bila dana možnost udeležbe v postopku;
10. če stranke ni zastopal tisti, ki jo po zakonu lahko zastopa, če stranke ni zastopal zakoniti zastopnik, po zakonu pa bi jo bil moral zastopati ali če pooblaščenec stranke ni imel pooblastila, razen če je stranka kasneje odobrila procesna dejanja.

Na podlagi navedenega je mogoče postopek obnoviti tudi, če se zve za nova dejstva ali se najde ali pridobi možnost uporabiti nove dokaze, ki bi bili mogli sami zase ali v zvezi z že izvedenimi in uporabljenimi dokazi pripeljati do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva oziroma dokazi navedeni ali uporabljeni v prejšnjem postopku.

Skladno z določbami 263. člena ZUP lahko pristojni organ začne obnovo po uradni dolžnosti v roku enega meseca od dneva, ko za odločanje o obnovi pristojni organ zve za nova dejstva oziroma nove dokaze.

Po preteku treh let od dokončnosti odločb se obnova ne more več predlagati in tudi ne uvesti po uradni dolžnosti. Predmetna Odločba je bila izdana dne 23.09.2022, posledično je še vedno mogoče uvesti obnovo postopka po uradni dolžnosti.

V nadaljevanju predstavljamo še ključne korake glede poteka obnove postopka po uradni dolžnosti:

- * Najdena nova dejstva: Organ (to je pristojni upravni organ) mora ugotoviti, da so bila po izdaji prvotne odločbe najdena nova dejstva, ki so pomembna za odločanje v zadevi.
- * Uradna dolžnost organa: Ko organ ugotovi obstoj novih dejstev, je dolžan voditi postopek obnove postopka po uradni dolžnosti, če se nova dejstva nanašajo na pravice, obveznosti ali pravne koristi strank v postopku.
- * Postopek izrednega preizkusa: Organ bo v tem postopku preveril, ali so nova dejstva resnična in pomembna ter ali bi lahko vplivala na prvotno odločitev. To pomeni, da se ne preizkušajo vsa dejstva, temveč le nova, ki so bila odkrita.
- * **Nova odločba: Če se organ na podlagi izrednega preizkusa strinja, da so nova dejstva resnična in pomembna, bo izdal novo odločbo, ki bo upoštevala ta nova dejstva in bo nadomestila prejšnjo odločbo.**
- * Obvestilo strank: Organ je dolžan obvestiti stranke v postopku o izsledkih izrednega preizkusa in o novi odločitvi.

Na tem mestu izpostavljamo še, da je obnova postopka namenjena zagotavljanju pravičnosti in upravičenosti odločitve organa, če se pojavijo nove relevantne informacije po izdaji prvotne odločbe. Strankam omogoča, da se izognejo nepravičnim ali napačnim odločitvam, ki bi jih lahko sprejel organ na podlagi nepopolnih ali napačnih informacij.

V nadaljevanju predmetnega dopisa tako predstavljamo nova dejstva in nove dokaze, ki mogli pripeljati do drugačne odločbe, če bi bila ta dejstva oziroma dokazi navedeni ali uporabljeni v prejšnjem postopku skladno z prvo točko 260. člena ZUP ter predstavljajo zadostno podlago za obnovo postopka ter zadržanje izvršitve Odločbe.

Kot je bilo že pojasnjeno, naša stranka, niti druge organizacije, ki se ukvarjajo z zaščito živali, niso imele možnosti, da bi sodelovale v postopku izdaje sporne Odločbe. Po izdaji le-te se pojavila peticija z več kot 25.000 podpisi, ki je bila že predana ministrstvu.

Predmetna peticija izraža javno mnenje in nasprotovanje odstrelu nutrij ter poziva k uporabi alternativnih, manj invazivnih ukrepov za uravnavanje populacije teh živali. Zbrani podpisi so dokaz, da pomemben del slovenske javnosti ne podpira nasilnih kratkoročnih rešitev za probleme sobivanja z živimi bitji v Sloveniji. Na podlagi navedenega je javni interes nedvomno izkazan.

Skladno s sodno prakso se obnova postopka po uradni dolžnosti lahko začne le, če to zahteva javni interes.

Upravno sodišče je namreč v sklepu I U 1198/2011 z dne 01.03.2012 zapisalo:

»Obnova postopka po uradni dolžnosti se lahko začne le, če to zahteva javni interes.

V interesu stranke ni mogoče uradoma obnavljati postopka, ker ima stranka sama možnost varovati svoje pravice in pravne koristi v obnovi postopka, če da za tak postopek pobudo v predlogu za obnovo postopka.«

Skladno s sodno prakso velja tudi, da javno korist predstavlja načelo zaščite življenja živali, posledično je v konkretnem primeru nedvomno izkazana javna

korist in je obnova postopka kot izhaja iz predmetnega predloga vsekakor dopustna in upravičena.

Upravno sodišče je namreč v sklepu U 310/2008 z dne 29.02.2008 zavzelo naslednje stališče:

*»Javne koristi v obravnavani zadevi ne predstavlja zgolj izvedba ukrepa usmrtitve psov, zato da psa ne bi povzročila novega napada na človeka s povzročeni telesnimi poškodbami ali hujšimi posledicami (6. točka 1. odstavka 5. člena, 26.b. člen ZZZiv); ampak **javno korist v tej zadevi predstavlja tudi načelo zaščite življenja živali (1. člen ZZZiv) oziroma načelo, da je usmrtitev živali dopustna samo na podlagi utemeljenega razloga (3. člen ZZZiv).**«*

1. Kršitev Zakona o zaščiti živali

Zakon o zaščiti živali (v nadaljevanju: ZZZiv) skladno z prvim in drugim odstavkom 1. člena določa odgovornost ljudi za zaščito živali kot čutečih živih bitij, to je zaščito njihovega življenja, zdravja in dobrobiti ter ureja tudi ravnanje z ribami, divjadjo in lovskimi psi, če ni s predpisi, ki urejajo ribištvo, divjad in lovstvo, urejeno drugače.

Skladno z 3. členom ZZZiv velja, da ne sme nihče brez utemeljenega razloga povzročiti živali trpljenja, bolezni ali smrti.

Nadalje 26. člen istega zakona določa, da je dovoljena usmrtitev živali v naslednjih primerih:

1. je takšen ukrep odrejen zaradi diagnostičnih preiskav ali preprečevanja ter zatiranja določenih bolezni živali in zoonoz;
2. je iz drugih zdravstvenih razlogov prepovedan zakol bolne ali poškodovane živali;
3. iz veterinarske presoje izhaja, da je žival v agoniji, neozdravljivo bolna, ima poškodbo večje stopnje ali nepopravljivo motnjo v obnašanju, ki ji povzroča trpljenje;
4. je žival dosegla tako starost, da ji odpovedujejo osnovne življenjske funkcije;

5. **je to potrebno zaradi ohranjanja naravnega ravnovesja v skladu z zakonom, ki ureja ohranjanje narave;**
6. je izvedena zaradi deratizacije škodljivih glodavcev;
7. gre za nevarno žival ali nevarnega psa in nevarnosti ni mogoče drugače preprečiti;
8. **gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti;**
9. gre za nevarnega psa, s katerim ni bilo opravljeno predpisano šolanje iz 26.c člena tega zakona ali to šolanje ni bilo uspešno opravljeno;
10. uradni veterinar na podlagi prijave lastnika psa ugotovi, da je pes neobvladljiv in kaže ponavljajoče znake napadalnega vedenja do ljudi, prijavitelj pa to verjetno izkaže;
11. tako odredi uradni veterinar zaradi zaščite ljudi oziroma živali;
12. rejna žival ni primerna za nadaljnjo rejo in ni namenjena za zakol;
13. je vzrejena ali rejena za namene uporabe v postopkih, vendar zaradi narave postopka ni primerna za uporabo v tem ali nadaljnjih postopkih in se zato šteje za odvečno laboratorijsko žival, ali če je tak ukrep potreben zaradi zaščite dobrobiti živali v postopkih;
14. je izvedena zaradi zakola živali;
15. **je izvedena v skladu s predpisi, ki urejajo lovstvo in ribištvo;**
16. je izvedena zaradi odstranjevanja odvečnih enodnevnih piščancev in zarodkov v jajcih;
17. je potrebna za znanstvenoraziskovalno ali izobraževalno delo na izoliranih organih, tkivih in truplih v ta namen usmrčenih živali;
18. je v skladu z izdanim dovoljenjem za projekt iz 21. člena tega zakona (postopki na živalih);
19. je izvedena za potrebe naravoslovnih muzejev;
20. je izvedena v skladu s 26.b členom tega zakona (ugrizi psov);
21. gre za odvzete ali najdene živali iz 6.b in 6.č člena tega zakona, za katere ni mogoče zagotoviti bivanja in namestitve pod predpisanimi pogoji.

V nadaljevanju bo pojasnjeno, da v konkretnem primeru ni izpolnjen noben izmed zgornjih pogojev, ki bi v konkretnem primeru potencialno lahko prišli v poštev.

2. Kršitev ZON

Tretji odstavek 14. člena ZON določa, da je rastline in živali **prepovedano namerno, brez opravičljivega razloga ubijati, poškodovati, odvzemati iz narave ali vznemirjati**. Šesti odstavek istega člena pa določa, da so lahko razlogi za dejanje iz tretjega odstavka tega člena je **opravičljivi, če ima dejanje koristno posledico in je družbeno sprejemljivo**.

Dejanje v konkretnem primeru nima nujno koristne posledice ter ni družbeno sprejemljivo. Slednje dokazuje zgoraj omenjena peticija, iz katere jasno izhaja, da pomemben del slovenske javnosti ne podpira nasilnih kratkoročnih rešitev za probleme sobivanja z živimi bitji v Sloveniji.

Dovolitev odlova nutrij tako v konkretnem primeru predstavlja kršitev 14. člena ZON, ki določa, da je ubijanje živali izjemoma opravičljivo, če ima slednje koristno posledico in je družbeno sprejemljivo.

3. Kršitev ZZZiv

Skladno z 8. točko 26. člena ZZZiv je usmrtitev živali dovoljena, če gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti.

Glede na dikcijo zakonske določbe morata biti kumulativno izpolnjena oba pogoja, in sicer občutna škoda ter, da slednje ni mogoče preprečiti drugače, kot z usmrtitvijo.

V konkretnem primeru v obrazložitvi Odločbe niti ni izrecno in eksplicitno dokazana kakršna koli škoda. **Prav tako pa ni dokazano niti, da ne obstoji nobena druga rešitev za zmanjševanje škode.**

Namreč v zvezi s populacijo nutrij pojavila možnost sterilizacije in kastracije živali namesto poboja. Ti postopki so lahko učinkoviti pri nadzoru populacije in bi

omogočili ohranjanje ravnovesja v naravnem okolju, obenem pa bi se izognili nepotrebnemu trpljenju živali.

V nadaljevanju predstavljamo strokovne argumente za manj invazivne ukrepe zoper nutrijam.

Sterilizacija nutrij namesto poboja ima več prednosti in predstavlja bolj etično in trajnostno možnost za uravnavanje populacije teh živali. Spodaj so nekateri argumenti, ki podpirajo sterilizacijo pred odstrelom:

Humane metode: Sterilizacija je human način uravnavanja populacije živali. S sterilizacijo se prepreči razmnoževanje nutrij, ne da bi živali pri tem prišle v nepotrebno stisko ali trpljenje, kar je pomembno iz vidika etike in zaščite živali.

Ohranjanje ravnovesja ekosistema: Nutrije, kot tujerodna vrsta, lahko v nekaterih območjih povzročijo neravnovesje v ekosistemih. S sterilizacijo se ohranja populacija na nadzorovan način, kar pomaga preprečiti prekomerno razraščanje in negativne vplive na druge vrste v okolju.

Dolgoročna rešitev: Sterilizacija je dolgoročna rešitev za uravnavanje populacije nutrij. S preprečevanjem njihovega razmnoževanja se populacija ne bo nekontrolirano širila, kar zagotavlja bolj stabilno situacijo v prihodnosti.

Ohranjanje biodiverzitete: Poboj nutrij lahko vodi do precejšnjega zmanjšanja populacije, kar lahko vpliva na biodiverzitetu in ekosistemske storitve. Sterilizacija ohranja populacijo in s tem tudi njihov prispevek k naravnim ekosistemom.

Podpora trajnostnemu turizmu: Nutrije lahko predstavljajo atrakcijo za turiste, saj so zanimive živali za opazovanje. Ohranjanje njihove populacije s sterilizacijo lahko podpira trajnostni turizem in prinaša gospodarske koristi lokalnim skupnostim.

Manjši konflikti z javnostjo: Poboj nutrij lahko sproži negativne reakcije javnosti, saj je to pogosto razumljeno kot kruto ravnanje z živalmi. Sterilizacija predstavlja manj konfliktno možnost in je bolj sprejemljiva za širšo javnost.

Stroškovno učinkovitejša rešitev: Sterilizacija lahko dolgoročno predstavlja stroškovno učinkovitejšo možnost, saj se izognemo potrebi po ponavljajočih se odstrelskih akcijah. Prav tako lahko sterilizacija vodi v zmanjšanje stroškov v zvezi z upravljanjem populacije.

Na tem mestu še izpostavljamo, da sterilizacije živali, v kolikor je opravljena s strani strokovno usposobljene osebe, sama po sebi ne predstavlja surovega ravnanja z živaljo ali povzročanja nepotrebnega trpljenja, saj gre za veljavno metodo uravnavanja in kontroliranja živali.

Navedeno je potrdilo tudi Višje sodišče v Ljubljani, ki je v Sklepu opr. št. VII Kp 48730/2016 z dne 07.12.2017 zapisalo: »Sodišče prve stopnje je pravilno zaključilo, da poseg sterilizacije živali, v kolikor je opravljena s strani strokovno usposobljene osebe, sam po sebi ne predstavlja surovega ravnanja z živaljo ali povzročanja nepotrebnega trpljenja, saj gre v skladu z Zakonom o zaščiti živali (ZZZiv) za veljavno metodo uravnavanja in kontroliranja živali. Iz opisa pa tudi ne izhajajo dejstva in okoliščine, ki bi utemeljevale nepotrebnost sterilizacije mačk z vidika 3. alineje prvega odstavka 20. člena ZZZiv. Ker sam poseg sterilizacije mačk ne predstavlja zakonskega znaka surovega ravnanja z živaljo ali pa povzročanja nepotrebnega trpljenja, posledično ni podana niti kvalificirana oblika kaznivega dejanja mučenja živali po drugem odstavku 341. člena KZ-1B.«

Na podlagi vsega zgoraj navedenega je jasno razvidno, da je v konkretnem primeru možen manj invaziven poseg ter da je škodo mogoče preprečiti na drugačen način, kot z usmrčitvijo.

Dovolitev odlova nutrij tako v konkretnem primeru vsekakor predstavlja kršitev 8. točke 26. člena ZZZiv, ki določa, da je usmrtitev živali dovoljena, če gre za žival, ki povzroča občutno škodo in tega ni mogoče drugače preprečiti. V konkretnem primeru pa ti pogoji niso izpolnjeni.

4. Kršitev Zakona o divjadi in lovstvu

Zakon o divjadi in lovstvu (v nadaljevanju: ZDLov-1) v drugem odstavku 1. člena določa, da upravljanje z divjadjo zagotavlja ekološke, socialne in gospodarske funkcije divjadi ter njenega življenjskega prostora, zlasti pa **ohranjanje in varstvo divjadi kot naravnega bogastva**; ohranjanje in povečevanje biološke in krajinske pestrosti ter stabilnosti življenjskih združb; preprečevanje in povračilo škod od in na divjadi ter trajnostno gospodarjenje z divjadjo.

Namen upravljanja z divjadjo in v njenem življenjskem prostoru je s posegi v populacije in ukrepanjem v okolju vzdrževati divjad posameznih vrst v ravnovesju med seboj in v okolju danimi življenjskimi možnostmi za njeno preživetje; ohraniti vrstno in gensko pestrost divjadi; ohraniti posamezni vrsti divjadi naravni prirojen način življenja v času in prostoru; ohraniti divjad, kolikor mogoče prvobitno in neodvisno od neposredne pomoči človeka.

Skladno z prvim odstavkom 42. člena ZDLov-1 je izredni poseg v populacije divjadi dovoljen v naslednjih primerih, in sicer da se prepreči resno škodo zlasti na posevkih, živini, gozdovih, ribištvu in vodi ter drugih vrstah premoženja; zaradi zdravja ljudi in javne varnosti ali zaradi drugih nujnih razlogov prevladovanja javnih koristi, ki je lahko tudi socialne ali gospodarske narave in zaradi koristnih posledic bistvenega pomena za okolje ali zaradi raziskovanj in izobraževanj zaradi doseljavanja in ponovnega naseljevanja teh vrst.

Utemeljeno menimo, da v konkretnem primeru ni izpolnjen noben izmed zgoraj naštetih pogojev. Namreč v Odločbi niso navedeni nobeni konkretni dokazi o povzročeni škodi. Brez takšnih dokazov pa bi bila odločitev o poboju nepravilna in neetična. Prav tako ni izkazano, da bi bile nutrije kakorkoli nevarne za zdravje in

varnost ljudi. Odlov pa tudi ne zasleduje namena raziskovanj in izobraževanj zaradi doseljevanja in ponovnega naseljevanja teh vrst.

V obrazložitvi Odločbe prav tako ni pojasnjeno, zakaj predmetnih ciljev ni mogoče zasledovati z manj invazivnim ukrepom, ki hkrati zasleduje tudi temeljni namen zakona - *ohranjanje in varstvo divjadi kot naravnega bogastva*, temveč je nujno potreben odlov.

Ker ni izpolnjen noben izmed pogojev prvega odstavka 42. člena ZDLov-1, ni podlage za izvedbo izrednega posega v populacijo divjadi.

Opozarjamo tudi, da je lov na nutrije v turistični sezoni, v nasprotju z določbami ZDLov-1.

Nadalje tudi 4. točka Odločbe predvideva, da se odlov lahko vrši ob upoštevanju vseh varnostnih meril in v času, ko je obremenjenost krajinskega parka z ostalimi uporabniki parka najmanjša npr. izven glavne turistične sezone. Na podlagi navadnega je zelo sporno, da naj bi se odlov pričel dne 01.08.2023, ravno v vrhuncu glavne turistične sezone.

Skladno z 43. členom ZDLov-1 se divjad lovi skladno z določbami ZDLov-1, načeli lovske pravičnosti, z vrsti divjadi primernim lovskim orožjem in izstrelkom ter na način, ki ne sme: ogrožati življenja ali zdravja ljudi; divjadi pretirano vznemirjati ali izpostavljati nepotrebному trpljenju ter povzročati škode lastnikom zemljišč.

Utemeljeno menimo, da lov v turistični sezoni ogroža življenje in zdravje ljudi, saj je ravno v tem času na območju prisotnih več ljudi, kot po navadi.

Sezona lova na različne vrste divjadi se običajno določi glede na biološke značilnosti posamezne vrste in njeno populacijo. Lovska sezona se v Sloveniji običajno začne jeseni in traja do konca zime ali pomladi, odvisno od vrste živali. Med turistično sezono, ki se običajno nanaša na poletne mesece, lov ni dovoljen, saj je glavni namen turizma spodbujanje obiska naravnih lepot in ohranjanje divjih živali v njihovem naravnem okolju.

Na podlagi vsega navedenega utemeljeno menimo, da odlov nutrij predstavlja kršitev 42. člena ZDLov-1, saj niso izpolnjeni pogoji za izredni poseg v populacijo divjadi.

5. Kršitev Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje

V Odločbi je zapisano, da naj bi bil odlov nutrij dovoljen na podlagi 5. točke 18. člena Uredbe o Krajinskem parku Ljubljansko barje (v nadaljevanju: Uredba), ki določa, da se v krajinskem parku preprečevanje širjenje tujerodnih, še zlasti invazivnih rastlinskih in živalskih vrst.

Na tem mestu velja izpostaviti, da prvi odstavek 17. člena Uredbe izrecno in jasno zahteva naslednje: **Vsako ravnanje, poseg ali dejavnost v krajinskem parku je treba izvajati v obsegu, času in na način ter z uporabo tehničnih pripomočkov, ki najmanj ogrožajo cilje krajinskega parka, naravno ravnovesje, ugodno stanje rastlinskih in živalskih vrst, naravne, krajinske in kulturne vrednote v krajinskem parku, kulturno dediščino in sam krajinski park.**

Utemeljeno menimo, da odlov nutrij nikakor ne predstavlja načina, ki najmanj ogroža cilje krajinskega parka, saj gre v konkretnem primeru ravno za najbolj invaziven poseg, ki lahko vodi do precejšnjega zmanjšanja populacije, kar lahko vpliva na biodiverzitetu in ekosistemske. Kot je bilo že pojasnjeno, sterilizacija ohranja populacijo in s tem tudi njihov prispevek k naravnim ekosistemom. Posledično bi slednja lahko predstavljala način, ki najmanj ogroža cilje krajinskega parka.

Enake cilje, kot jih v konkretnem primeru zasleduje odlov, bi bilo mogoče doseči na manj invaziven način.

Poudariti je treba tudi, da mora biti odločitev o načinu uravnavanja populacije nutrij temeljito pretehtana in podprta z znanstvenimi raziskavami. Vsako okolje ima svoje posebnosti, zato je treba upoštevati lokalne okoliščine, strokovno znanje in mnenja zainteresiranih strani za izbiro najbolj primerne metode upravljanja populacije nutrij.

Na podlagi vsega navedenega utemeljeno menimo, da odlov nutrij predstavlja tudi kršitev 17. člena Uredbe, saj poseg ne predstavlja najmanj invazivnega možnega posega.

Na tem mestu poudarjamo še pomen izvedbe monitoringa populacije nutrij. Le z zanesljivimi podatki o številu živali je namreč mogoče sprejeti ustrezne in strokovno podprte ukrepe za uravnavanje populacije.

6. Kršitev Ustave Republike Slovenije

Ustava Republike Slovenije varuje življenje živali in določa, da je treba pri upravljanju z živalskimi populacijami upoštevati načela etike in dobrobiti živali ter sprejemati manj invazivne ukrepe, če so ti možni in manj kruti. Konkretno se to izraža v 71. členu Ustave Republike Slovenije, ki pravi: *»Zakon določa varstvo živali pred mučenjem, krutim ravnanjem, zanemarjanjem, povzročanjem stisk, bolečin in strahu ter določa pogoje za njihov prijazen odnos. Divje živali so naravna vrednota in uživajo posebno zaščito.«*

Ta člen poudarja, da so živali subjekti, ki jim je treba zagotoviti dostojanstvo in varstvo pred trpljenjem ter da se njihova dobrobit obravnava s posebno pozornostjo. Država je dolžna sprejemati ukrepe za zaščito živali pred mučenjem, zanemarjanjem in krutim ravnanjem ter zagotavljati pogoje za njihov prijazen odnos, tudi v kontekstu upravljanja z njihovimi populacijami.

Poleg tega se v Ustavi RS odraža tudi načelo ohranjanja naravne vrednote divjih živali, kar dodatno poudarja potrebo po varovanju njihovega življenja in ohranjanju njihovih naravnih okolij.

Glede na Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) pa je pravica do življenja ena od temeljnih človekovih pravic, vendar ta konvencija neposredno ne obravnava pravic živali. Kljub temu pa je treba opozoriti, da so sodišča Evropskega sodišča za

človekove pravice (ESČP) v nekaterih primerih razsodila v korist pravic živali, na primer v primerih, ki so zadevali neustrezno ravnanje z živalmi ali njihovo trpljenje.

Na tem mestu še izpostavljamo, da uboj vsake posamezne živali, ki je zavarovana na nacionalni in mednarodni ravni, pomeni neprecenljivo in nenadomestljivo škodo.

Navedeno stališče je zavzelo tudi Upravno sodišče v Sklepu I U 2541/2018-9 z dne 27.12.2018, kjer je zapisalo: *»Pravno zavarovan element škode, ki je težko popravljiva, in ki jo je tožeča stranka izkazala do potrebne stopnje verjetnosti, je v tem, da bi sodni postopek v zvezi s presojo (ne)utemeljenosti tožbe in s tem zakonitosti izpodbijanega akta izgubil svoj smisel v primeru, da bi sodišče tožbi ugodilo, med tem pa bi zaradi poteka časa, ki je potreben, da bi zadeva po vrstnem redu prišla na vrsto za reševanje, potekal odstrel medvedov zaradi izvrševanja izpodbijanega akta. Izpodbijani akt namreč posega v pravna razmerja oziroma položaj tožeče stranke, ki deluje na področju varstva narave, med drugim tudi na področju varstva medvedov proti nezakonitemu odstrelu, in po morebitnem nezakonitem odstrelu ne bi bilo mogoče vzpostaviti prejšnjega stanja. Odstreljenih medvedov, ki so strogo zavarovana živalska vrsta, ne bo mogoče nadomestiti. Uboj vsake posamezne živali, ki je zavarovana na nacionalni in mednarodni ravni, pomeni neprecenljivo in nenadomestljivo škodo.«*

Poleg kršitve ZZZiv, ZON, ZDLov-1, Uredbe, Ustave RS ter EKČP navajamo še, da je obrazložitev predmetne Odločbe pomanjkljiva. Namreč razlogi za dovoljenje poboja nutrij v Sloveniji (škoda, ki naj bi jo povzročale, niti njihova številčnost) nista bili dokazani na noben empirično preverljiv sistematičen način, in sicer:

1. **Pomanjkanje dokazov o povzročeni škodi:** Za odločitev o poboju živali, kot so nutrije, je ključno imeti zanesljive podatke in empirično utemeljene dokaze o škodi, ki naj bi jo povzročale. Brez takšnih dokazov bi bila odločitev o poboju nepravilna in neetična.

2. **Pomanjkanje dokazov o njihovi številčnosti:** Enako velja za številčnost nutrij v Sloveniji. Da bi upravičili poboj živali, je treba imeti zanesljive podatke o njihovi populaciji. Če teh podatkov ni, bi morala biti prednostna naloga izvedba sistema monitoringa, preden se sprejmejo tako drastični ukrepi.
3. **Upoštevanje načel etike in dobrobiti živali:** Sprejem odločitve o poboju živali brez dokazov o škodi in številčnosti bi bil v nasprotju z načeli etike in dobrobiti živali. Ustava RS varuje živali pred mučenjem, krutim ravnanjem in zanemarjanjem ter določa pogoje za prijazen odnos do živali.
4. **Raziskave in alternativni ukrepi:** Preden se sprejme odločitev o poboju, bi morala država preučiti možne alternativne ukrepe za upravljanje populacije nutrij. Med njimi so lahko sterilizacija ali kastracija, preselitev živali na druga območja ali uvedba drugih preventivnih ukrepov za zmanjšanje potencialne škode.
5. **Vpliv na ekosistem:** Poboj nutrij bi lahko imel nepredvidene učinke na lokalne ekosisteme. Nutrije, kot tujerodna vrsta, imajo lahko vlogo v prehranjevalni verigi in prispevajo k ohranjanju ravnovesja v naravnem okolju. Njihov poboj bi lahko povzročil neravnovesje in negativne posledice za druge vrste.
6. **Javno mnenje in transparentnost:** Odločitev o poboju živali bi morala temeljiti na transparentnih podatkih, ki jih javnost lahko pregleda in preveri. Pomanjkanje dokazov o škodi in številčnosti nutrij bi lahko vplivalo na zaupanje javnosti v odločitve vlade in pristojnih organov.

V vsakem primeru je varovanje življenja živali in iskanje manj invazivnih in manj krutih ukrepov za upravljanje z živalskimi populacijami v skladu z Ustavo RS in temeljnimi načeli človekovih pravic ter etike do živali.

Pristojne institucije imajo odgovornost, da se pri sprejemanju ukrepov upoštevajo ti principi in zagotovijo primerno ravnanje z živalmi v vseh okoliščinah.

Sklepno

Na podlagi vsega navedenega v predmetnem dopisu vas vljudno pozivamo, da po uradni dolžnosti začnete obnovo postopka skladno s prvo točko 260. člena ZUP ter na podlagi navedenih novih dejstev sprejmete novo odločbo glede odstrela nutrij, ki bo temeljila na preučitvi novih okoliščin, vključno s peticijo s podpisi in možnostmi sterilizacije ter kastracije živali.

Odločba naj bo utemeljena s strokovnimi podlagami, zasleduje najmanj invazivne ukrepe in spoštuje veljavno zakonodajo ter skrbi za ohranjanje okolja in ravnovesja v naravnem okolju.

Glede na dejstvo, da naj bi do odlova nutrij prišlo že dne 01.08.2023, vas vljudno naprošamo, da zadržite izvrševanje Odločbe, dokler se ne odloči o obnovi postopka.

Zahvaljujemo se vam za vaš čas in pozornost ter se veselimo pozitivnega odziva na naš predlog. S tem boste pokazali predanost varovanju okolja in upoštevanju mnenj javnosti.

S spoštovanjem,

Po pooblastilu
Odvetniška družba Cukrov o.p., d.o.o.
direktorica, Vesna Cukrov

Odvetniška družba CUKROV
Tivolska 248, SI-1000 Ljubljana
www.cukrov.si

Vročiti:

- Elektronsko
- Priporočeno s povratnico

Priloga:

- pooblastilo